

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 680/24
21.2.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Сучевић, адвокат из Београда, ул. Вишеградска број 12, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Ивана Хинић Павић, адвокат из Београда, ул. Војислава Илића број 946, ради дуга, вредност предмета спора 5.310.340,03 динара, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 401/22 од 8.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 21.2.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 401/22 од 8.11.2023. године у ставу првом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба туженог у односу на став други и трећи пресуде Вишег суда у Београду П 401/22 од 8.11.2023. године, као недозвољена.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка из става четвртог изреке пресуде Вишег суда у Београду П 401/22 од 8.11.2023. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 732.245,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу исплати укупан износ од 4.327.070,84 динара и то: износ од 4.282.532,50 динара са законском затезном каматом почев од 7.11.2015. године до исплате и износ од 44.538,34 динара са законском затезном каматом почев од 12.8.2016. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у преосталом делу којим је тражио да се обавезе тужени да му исплати још износ од 983.269,19 динара са законском затезном каматом почев од

25.3.2007. године до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца за исплату законске затезне камате и то на износ од 4.282.532,50 динара за период од 25.3.2007. године до 6.11.2015. године и на износ од 44.538,34 динара за период од 25.3.2007. године до 11.8.2016. године, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 741.985,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу из свих законом прописаних разлога, побијајући је у целости. Трошкове другостепеног поступка је тражио и определио.

Приликом претходног испитивања дозвољености жалбе туженог, Апелациони суд је оценио да је жалба туженог изјављена против става другог и трећег побијане пресуде, којом се одбија део захтева тужиоца, недозвољена. Наиме, чланом 378 став 3 Закона о парничном поступку прописано је да је жалба недозвољена ако је лице које је изјавило жалбу нема правни интерес за изјављивање жалбе. Како је ставом другим и трећим одбијен део тужбеног захтева, то тужени за подношење жалбе у односу на став други и трећи ожалбене пресуде нема правни интерес, па је Апелациони суд његову жалбу у том делу одбацио као недозвољену, одлучивши као у ставу другом изреке ове пресуде, на основу овлашћења из члана 401 тачка 1 у вези члана 389 став 1 Закона о парничном поступку.

Испитујући првостепену пресуду у ожалбеном делу у коме је жалба дозвољена на основу овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку-ЗПП ("Службени гласник РС" број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 др. закон), Апелациони суд је оценио да је жалба туженог неоснована у погледу одлуке о главној ствари, а делимично основана у погледу одлуке о трошковима поступка.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени закључили су уговор о зајму дана 24.3.2006. године, којим је чланом 1. наведено да зајмодавац даје зајмопримцу на зајам новац у износу од 4.715.000,00 динара, који на тај дан износи 53.000 евра, уз месечну камату од 2%, а зајмопримац прима на зајам предметни износ новца, што је наведено у члану 2, а у члану 3 да се зајмопримац обавезује да врати примљени новац у одговарајућој вредности у року од једне године са месечном каматом од 2%. На основу опомене пред утужење од 4.11.2015. године утврђено је да је иста упућена од стране тужиоца преко овлашћеног пуномоћника туженом у вези враћања наведеног новчаног износа у року од 3 дана од дана пријема дописа, те је достављена и повратница од 4.11.2015. године, као доказ да је тужени опомену примио наведеног дана.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева

првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио изведеним доказима, које је правилно оценио применом члана 8 ЗПП.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право и то одредбе члана 557, 558, 562 став 1, 360, 361, 362, 371, 277, 279, 324 и 339 Закона о облигационим односима, када је оценио да је тужбени захтев тужиоца основан, имајући у виду да на страни туженог постоји обавеза исплате износа тужиоца који је позајмио на основу закљученог уговора о зајму, потписаног од стране уговорних страна, овде парничних странака, који као такав производи правно дејство, будући да тужени (погрешно наведено тужилац) није вратио дуг и после обраћања тужиоцу у вансудском поступку, а посебно не након годину дана колико је био предвиђен рок од дана закључења уговора о зајму. Висину дуга првостепени суд је утврдио на основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке Радише Питулића од 4.6.2019. године, као и изјашњења вештака од 4.03.2020. године и 12.6.2020. године и на основу допунског налаза и мишљења од 13.6.2022. године, којим је утврђено да главни дуг од 53.000 евра у динарској противвредности на дан 24.3.2006. године, према средњем курсу НБС, износи 4.282.532,50 динара, да камата на главни дуг обрачуната по просечној годишњој стопи по виђењу на евре на дан 24.3.2006. године од 1,04% за период од 24.3.2006. године до 24.3.2007. године износи 551,20 евра, односно у динарској противвредности износи 44.538,34 динара, те да укупан дуг (главни дуг и камата) износи 53.551,20 евра, односно 4.327.070,84 динара, а који налаз је прихватио као јасан и дат у складу са правилима струке.

На правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право и за своју одлуку дао јасне и довољне разлоге, које, као правилне, прихвата и овај суд као другостепени, па пресуду детаљно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 2 ЗПП.

Оцењујући најпре истакнути приговор застарелости потраживања, првостепени суд је правилном применом чл. 360, 362 и 371 ЗОО оценио неоснованим, јер на основу одредбе члана 361 став 1 ЗОО застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, што је у конкретном случају протек рока од једне године од закљученог уговора о зајму, дан 24.03.2007. године, а како је тужба поднета дана 11.8.2016. године, то није протекао општи рок застарелости од 10 година.

Правилном применом члана 399 став 1 ЗОО-а, да је стопа месечне камате 2% уговорена чланом 3. уговора о зајму била већа од каматне стопе која се у месту испуњења плаћа на штедне улоге по виђењу, односно да није била дозвољена у време закључења уговора о зајму, због чега је наведена одредба у том делу ништава у смислу одредбе члана 103 и члана 105 став 1 ЗОО, при чему ништавост ове одредбе не повлачи ништавост целог уговора, те је на износ главног дуга у износу од 4.282.532,50 динара, првостепени суд правилно обавезао туженог и на плаћање законске камате и то почев од 7.11.2015. године до исплате, као протека рока за испуњење обавеза од три дана од дана пријема опомене у вансудском обраћању од стране тужиоца (опомена од 4.11.2015. године примљена од стране туженог истог дана), односно када је тужени пао у доцњу.

Тужилац би у складу са постављеним тужбеним захтевом имао право на

законску затезну камату на износ главног дуга за период од 25.3.2007. године, као дана када је тужени пао у доцњу, али је примењено правило *reformatio in peius* – забрана преиначења на горе из члана 395 ЗПП, јер се једино тужени жалио на пресуду, па износ главног дуга не може бити повећан по његовој жалби, а на његову штету, те је са изложеног одлука из става првог изреке морала бити потврђена. Са друге стране, правилно је првостепени суд досудио тужиоцу на износ уговорене камате од 44.538,34 динара законску затезну камату, почев од 12.8.2016. године, као дана подношења тужбе, па до исплате.

Неосновани су жалбени наводи туженог којима напада слободну оцену доказа првостепеног суда. Наиме, првостепени суд је правилно применио одредбу члана 8 ЗПП, којом је прописано да суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка, одлучује које ће чињеници узети као доказане. Овом одредбом установљено је начело слободне оцене доказа, које подразумева одсуство законом утврђених правила о избору доказа, њиховом рангирању према доказној снази и суду је препуштено да изврши њихову савесну и брижљиву оцену и према специфичности конкретног случаја, резултатима конкретног истраживања, слободно без формалних ограничења цени изведене доказе и формира своје уверење доказаним, односно недоказаним чињеницама. Слободна оцена доказа подразумева и слободно одлучивање суда које ће доказе извести ради утврђивања битних чињеница (члан 229 став 2 у вези са чланом 313 и 319 став 1 ЗПП), а имајући у виду доказне предлоге парничних странака. Стога, на правилност побијане одлуке нису од утицаја жалбени наводи којима се указује да је првостепени суд погрешно оценио исказе сведока и парничних странака, односно да је поклатио веру тужиоцу, иако су сведоци туженог у својим исказима јасно изјавили да је тужени вратио и претплатио дуг према тужиоцу, с обзиром да је за наведено првостепени суд дао јасне и довољне разлоге.

На правилност пресуде нису од утицаја ни жалбени наводи туженог који доводи у сумњу закључак првостепеног суда да је тужилац позајмио туженом досуђени износ које је држао у свом сефу у канцеларији јер се поставља питање ко данас држи толико новца, нарочито динара у готовини и то још у сефу, што је супротно са свим законима ове земље. Наиме, тужилац је изјавио да је наведени новац његова лична уштеђевина, коју је држао у сефу своје канцеларије, а што није забрањено ни једним прописом.

Неосновани су жалбени наводи туженог да је тужилац ћутао годинама и тек након истека рока од 10 година покренуо парнични поступак против туженог, имајући у виду исказ тужиоца који је првостепени суд прихватио као јасан, прецизан и логичан о томе да су након истека рока за испуњење за враћање дуга, тужилац и тужени били у преговорима око начина враћања дуга, након чега је тужени 2010. или 2012. понудио на име дуга један стан у ... улици број ..., али се са тим није сагласила његова супруга ВВ, те имајући у виду да се тужилац пре подношења тужбе туженом обраћао опоменом преко свог пуномоћника. На дужникову обавезу посебно указује имејл који се налази у спису предмета, који је упућен од стране туженог тужиоцу дана 5.4.2012. године у којем га обавештава да може да преузме опрему и да за тај износ смањи дуг, уз жаљење што је до свега дошло, а са циљем да се реши проблем.

Без утицаја су и жалбени наводи туженог да тужилац од туженог тражи

зеленашку камату од 2% на месечном нивоу, јер је правилно првостепени суд оценио ништавом наведену одредбу о уговореној месечној камати од 2%, при чему ништавост ове одредбе не повлачи ништавост целог уговора, те је уместо уговорене камате на износ главног дуга обрачуната камата од 1,04% и то као просечна годишња стопа по виђењу на евре, правилном применом члана 399 став 1 ЗОО-а.

На правилност пресуде нису од утицаја ни жалбени наводи туженог да су неистинити тужиочеви наводи да су странке заједно саставиле уговор о зајму, већ да га је код тужиоца уговор чекао спреман на столу, јер је исти имао могућност да пре потписивања уговора исти прочита, а како то исправно налази првостепени суд тужени је био власник фирме и као такав упознат са правилима пословања и понашања у пословном свету.

Такође, неосновани су жалбени наводи туженог да је тужени новац вратио тужиоцу, али да тужилац није хтео истом да да признаницу и увек је инсистирао да буду сами, без сведока, приликом примопредаје, имајући у виду да је тужилац свакако могао да обезбеди присуство неког сведока, као и да на исти начин инсистира на сачињавању признанице, посебно имајући у виду износе на које би те признанице биле, односно, могао је да одбије предају новца док признанице не буду потписане.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП.

Са свега изложеног, одлучено је као у ставу првом другом изреке на основу члана 390 ЗПП.

Међутим, делимично је основана жалба туженог у погледу одлуке о трошковима поступка, јер је приликом доношења исте првостепени суд погрешно применио одредбу члана 153 ЗПП, те је одлука о трошковима поступка из става четвртог изреке побијане пресуде преиначена применом члана 150, 153, 154 и 163 ЗПП, тако што је обавезани тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка према вредности са којом је успео у спору, у укупном износу од 732.245,00 динара и то на име састава тужбе и два образложена поднеска у износу од по 33.750,00 динара, за заступање на седам одржаних рочишта у износу од по 38.250,00 динара и девет неодржаних рочишта у износу од по 21.375,00 динара, на име трошкова вештачења износ од 30.000,00 динара, као и на име таксе за тужбу и пресуду у износу од по 70.435,00 динара (уместо 75.300,00 динара како је обрачунао првостепени суд), све према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у време доношења првостепене пресуде и Таксеној тарифи, као саставном делу Закона о судским таксама важећим у време настанка таксене обавезе.

Како трошкови тужиоца који су опредељени у парничном поступку представљају новчано потраживање које доспева даном наступања извршности одлуке то тужиоцу на износ досуђених трошкова припада и законска затезна камата почев од дана извршности па до исплате, сагласно одредбама чл. 277 и 324 Закона о облигационим односима.

Са изложеног, на основу члана 401 тачка 3 ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

Како је тужени у поступку по изјављеном правном леку успео у незнатном делу, одлучено је као у ставу четвртом изреке на основу члана 165 у вези са одредбом члана 153 ЗПП.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић